

Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta

Michael Fryč

Distribuce finančních produktů pro retailové klienty na území ČR

Bakalářská práce

Olomouc 2022

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Distribuce finančních produktů pro retailové klienty na území ČR vypracoval samostatně a citoval jsem všechny použité zdroje.

V Olomouci dne

Michael Fryč

Poděkování

Rád bych touto formou poděkoval doc. JUDr. Michael Kohajda, Ph.D. za odborné vedení při vypracování bakalářské práce a cenné rady a připomínky. Zároveň velmi děkuji rodičům a přátelům za podporu při studiu.

Obsah

Úvod	7
1 Distribuce	9
1.1 Životní pojištění	9
1.1.1 Právní regulace	9
1.1.2 Vývoj na českém území.....	10
1.1.3 Distribuce	10
1.1.4 Druhy životního pojištění	11
1.2 Investice	13
1.2.1 Právní regulace	13
1.2.2 Vývoj na českém území.....	14
1.2.3 Distribuce	16
1.2.4 Druhy investic distribuovaných investičním zprostředkovatelem.....	17
1.3 Penze	20
1.3.1 Právní regulace	20
1.3.2 Vývoj na českém území.....	21
1.3.3 Distribuce penzijních produktů	22
1.3.4 Druhy penzijních produktů.....	25
2 Praktická část	29
2.1 Bydlení.....	29
2.1.1 Příprava.....	29
2.1.2 Realizace.....	30
2.1.3 Optimalizace.....	32
2.2 Zajištění životního standartu.....	32
2.3 Renta	34
Závěr.....	36
Seznam použité literatury	38

Přílohy	40
Shrnutí	42
Summary.....	42
Klíčová slova	43
Key Word	43

Seznam použitých zkratek

ČR	Česká republika
ČNB	Česká národní banka
EU	Evropská unie
PAYG	Pay as you go (systém pojištění)
PP	Penzijní připojištění
DPS	Doplňkové penzijní spoření

Úvod

Bakalářskou práci na téma Distribuce finančních produktů na území ČR jsem si vybral z důvodu, že dnes to budou již dva roky, od doby, co jsem začal podnikat v oblasti financí a plánování. Dnes spravuji zhruba 2 miliony korun zainvestované na finančním trhu a starám se o téměř 60 klientů. Moji dlouhodobou vizí, je díky této službě vybudovat velkou firmu, která se bude schopna postarat o 8–10 tisíc obyvatel. Obecně mě velmi naplňuje práce s lidmi a jejich financemi. V této práci postupně uvedu v proč a v čem vidím smysl při mojí práci a proč je toto oblast, které se chci dlouhodobě zabývat.

Obsahem této práce bude teoretická část, kde popíšu základní oblasti, které s lidmi řeším. Především se bude jednat o oblast pojištění, investic a penzijních produktů. V této části uvedu, jakými právními normami se dané odvětví řídí, jak se tyto oblasti postupně vyvíjeli v čase na českém území, jaké náležitosti je potřeba splňovat pro distribuci produktů z těchto sfér. Nakonec pak popis jednotlivých druhů těchto produktů a jejich základní charakteristiky.

Další částí bude praktická část, kde budu demonstrovat na anonymním příkladu, jak může taková spolupráce mezi klientem a finančním poradcem vypadat. Budu zde vycházet čistě z mé praxe a osobních poznatků, které jsem za poslední dva roky nasbíral. Svým názorem pak budu demonstrovat svůj vlastní náhled na službu, její přidané hodnoty. Také přidanou hodnotu služby pro klienta a popíšu, jak by klient měl s financemi zacházet, aby si díky nim splnil, co si stanovil.

Finance obecně provází život člověka od narození a je to zároveň obor, který funguje jako krev v lidském těle. Ať se v této době podíváme na humanitní obory, průmyslové obory anebo služby všechno propojuje jedna věc – Finance. Zároveň tak jako se to týká jednotlivých odvětví, finance určitě lidé řeší na úrovni individuální, partnerské nebo rodinné. Je to věc, která podle mě v dnešní kapitalistické společnosti zastupuje obrovskou roli, ač si to někteří uvědomují nebo ne.

Dalším důvodem, proč jsem si toto téma vybral a proč dnes působím v oblasti financí je právě ta věc, že finance budou lidi řešit neustále. Když je krize, lidé budou vždy řešit to, jak se k financím dostat a když krize není, lidé řeší, co s penězi. V letošním roce jedna taková krize postupně přichází. Očekává se, že vzroste nezaměstnanost. Zároveň zdražují potraviny a inflace je na 16 %.¹ Toto všechno bude mít dopad na život lidí. Bohužel moje zkušenosti z praxe, alespoň u mladých lidí je taková, že s financemi nakládají naprosto nezodpovědně. Většina z nich se řídí mottem: „však jsem mladý, teď si můžu užívat“. Realita je ovšem taková,

¹ https://www.czso.cz/csu/czso/inflace_spotrebitelske_ceny [25.06.2022]

že pokud se rychle něco nezmění, tak hodně lidí se dostane do špatné životní situace a budou se muset zadlužovat. To je důvod proč dnes dělám tuto práci, chci lidem pomoci k svobodnějšímu a nezávislejšímu životu, než který by museli žít a rozdíl je jen v jedné věci. Jednoduše odkládat si peníze dnes, na věci, které budou potřebovat zajistit v budoucnu.

Cílem bakalářské práce je jednoduchá ukázka přidané hodnoty spolupráce s kvalitním finančním poradcem. Chci demonstrovat, jak propastný může být rozdíl mezi životní úrovní člověka, který se o finance bude starat sám a člověkem, který si nechá poradit, nebo je svěří expertovi. Chci tímto ukázat hlavně to, jak se tato profese zkvalitnila a jaké jsou dnes nároky na kvalitu práce těchto lidí.

1 Distribuce

Vzhledem k názvu tématu je důležité v první části práce popsat základní produkty, se kterými retailový klienti běžně přichází do styku. Vybral jsem si pro tuto práci podle mého názoru 3 nejzákladnější a nejdůležitější produkty, se kterými se retail běžně setkává při řešení svých životních potřeb. Konkrétně se to týká oblasti životního pojištění, investování do podílových fondů a penzijního připojištění a doplň spoření, tedy obecně 3. pilíře.² U těchto nástrojů se zaměřím na jejich vymezení v rámci právního řádu, dále pak jaký byl jejich historický vývoj a jejich základní popis a vlastnosti.

1.1 Životní pojištění

Životní pojištění lze charakterizovat jakožto pojistný produkt, jehož posláním je jednak chránit blízké osoby pojištěného (případně jeho věřitele) před finančními důsledky. Má chránit před možnými zdravotními negativními nahodilými událostmi a finančně pomoci samotnému pojištěnému, pokud dojde k závažné změně jeho postavení ve společnosti, v důsledku čehož by mu klesly příjmy.³

„Životní pojištění je především nákup pojišťovací služby. Při rozhodování o uzavření životního pojištění tedy musí stát na prvním místě otázka: Kdy je moudré být kryt pro případ úmrtí? Kdy je moudré být kryt na další rizika? Kladná odpověď by měla zaznít u osob, které mají, anebo plánují mít okolo sebe osoby, které finančně utrpí jejich úmrtím, případně jinými závažnými životními událostmi a také v momentě, kdy chceme mít jistotu, že si vždy zachováme svůj životní standard v době nepříznivých životních událostí.“⁴

1.1.1 Právní regulace

Distribuce pojištění je v české legislativě upravena zákonem č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví, zákonem č. 377/2005 Sb., o doplňkovém dohledu nad bankami, spořitelními a úvěrními družstvy, pojišťovnami a obchodníky s cennými papíry ve finančních konglomerátech a o změně některých dalších zákonů (zákon o finančních konglomerátech), zákonem č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), do kterého se promítá i soukromoprávní úprava, stejně jako do zákona č. 170/2018 Sb., o distribuci pojištění a zajištění.

² Ačkoli se penzijní připojištění již distribuovat nedá, stále tvoří nedílnou součást 3. pilíře a lidé stále mají peníze v transformovaných fondech a z toho důvodu níže popíšu i tuto problematiku.

³ REJNUŠ, Oldřich. Finanční trhy: učebnice s programem na generování cvičných testů. Praha: Grada Publishing, 2016. ISBN 978-80-247-5871-8. s. 87

⁴ Partners Financial Services a.s., 2013

Zákon si vykládá pojištění jakožto závazek pojistitele vůči pojistníkovi poskytnout jemu nebo třetí osobě pojistné plnění, nastane-li nahodilá událost krytá pojištěním (pojistná událost), a pojistník se zavazuje zaplatit pojistiteli pojistné uvedeno v §2758 odst. 1.⁵

1.1.2 Vývoj na českém území

Životní pojištění a obecně pojišťovnictví má ve světě dlouholetou tradici. Díky Archeologickým nálezům se počátky pojišťovnictví datují okolo roku 2 500 před n. l. Ve starověkém Egyptě dle výzkumu kameníci uzavírali vzájemné dohody o společném krytí výdajů na pohřby svých členů z pravidelně vybíraných příspěvků. V Babylónii přibližně v době 2000 let před n. l. za krále Chamurappiho majitelé velbloudů uzavírali dohody o vzájemném krytí ztrát, které by vznikly při provozování obchodu a dopravy pomocí karavan. Ve staré Indii existovalo pojišťování úvěru v kastě obchodníků. V antickém Řecku v Athénách se kolem roku 400 před n. l. objevují dohody o „pojištění“ pro případ zmrzačení ve válce připomínající dnešní sociální pojištění. Staří Féniciáné zase vymysleli jakési dopravní pojištění lodí i nákladů.⁶ -

Dnes se pojištění řadí mezi běžné finanční služby. Jako součást infrastruktury ekonomiky působí pojištění na průběh procesu reprodukce tím, že přesouvá část finančních prostředků tam, kde jsou v daném okamžiku potřeba (podle situace, kdy dojde k náhle potřebě prostředků na řešení nenadálé události).

V roce 1993 kdy došlo k rozdělení federativního státu, se v rámci českého pojistné trhu vytvořili podmínky pro jeho rozvoj. České pojišťovnictví se vyvíjí v tržním prostředí v souladu s normami EU. u. Na trh přicházejí nové subjekty a dochází k zrušení monopolu. Po vzoru západních zemí, právní normy regulující finanční trh. Nicméně v této době jsme se mohli často setkat s podomním prodejem. Zároveň ani právní rámec nevyužíval takovou odbornost a znalosti jako je tomu v dnešní době.

1.1.3 Distribuce

Dnes je samozřejmě doba jiná a právní regulace kladou čím dál větší nároky na osoby, které chtějí na trhu financí působit. Největší a nejdůležitější vliv na tento trh dle mého měl zákon č. 170/2018 Sb., Zákon o distribuci pojištění a zajištění. Pokud chce dnes někdo působit na finančním trhu bez předchozí zkušenosti, je potřeba mít dokončené středoškolské vzdělání s maturitou. Česká národní banka vydala tzv. dohledový benchmark č. 2/2021 sděluje subjektům finančního trhu svá dohledová očekávání týkající se prokazování splnění podmínek

⁵ Zákon č. 89/2012 občanský zákoník.

⁶ VOŽENÍLEK, Václav; CHLAŇ, Alexandr. Pojišťovnictví. 1.. vyd. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2003. ISBN 80-7194-564-1. s. 132 [7.4.2022]

pro aplikaci výjimky z povinnosti získat všeobecné znalosti potvrzené odpovídajícím dokladem u osob, které v minulosti vykonávaly relevantní praxi na finančním trhu. Ve všech ostatních případech je potřeba se řídit §56 odst. 2.

Další podmínkou pro distribuci životního je potřeba složit zkoušku na základě zákona ZDZP.⁷ Zkouška je určena pro všechny samostatné zprostředkovatele, vázané zástupce a doplňkové pojišťovací zprostředkovatele (tedy pro pracovníky a vázané zástupce samostatných zprostředkovatelů, pojišťoven, finanční poradce, kteří sjednávají pojištění či zajištění a všechny zprostředkovatele a poskytovatele pojištění a zajištění). Dle platného zákona o distribuci pojištění a zajištění, není možné od 1. 12. 2018 vykonávat činnost v oblasti distribuce pojištění a zajištění bez prokázání odborné způsobilosti touto zkouškou. S výjimkou výjimky viz. výše.

Obecně je oprávněný dle §5 distribuovat pojištění nebo zajištění:

- samostatný zprostředkovatel;
- vázaný zástupce;
- doplňkový pojišťovací zprostředkovatel;
- pojišťovací zprostředkovatel s domovským členským státem jiným, než je Česká republika;
- zprostředkovávat pojištění jako podnikatel může také pojišťovna; zprostředkovávat zajištění jako podnikatel může také zajišťovna.⁸

1.1.4 Druhy životního pojištění

Životní pojištění lze v základu rozdělit na dvě kategorie:

- **Rizikové životní pojištění** – Jedná se o pojištění, které nemá rezervotvornou složku. Je tedy nastaveno tak, že v případě, že nenastane pojistná událost, nejsou z pojistky vyplaceny žádné peníze.
- **Rezervotvorné životní pojištění** – Jak je již uvedeno v názvu, má možnost (někdy i nutnost) tvořit rezervu.

V minulosti bylo běžné spojovat zabezpečení v pojistce s tvorbou rezerv, ovšem jak se pojišťovací trh vyvíjel, tato varianta se postupně stávala méně výhodnou, protože na finančním trhu jsou dnes mnohem efektivnější, jednodušší a transparentnější nástroje na tvorbu rezerv. Obecně slovo pojistka je synonymem slova ochrana, nebo zabezpečení, nikoli rezerva, nebo zhodnocení.⁹

⁷ zákon č. 170/2018 Sb., o distribuci pojištění a zajištění, ve znění pozdějších předpisů

⁸ tamtéž

⁹ KOCIÁNOVÁ, Helena. Finanční gramotnost v kostce, aneb, Co Vás neměl kdo naučit. Olomouc: ANAG, 2012. ISBN 978-80-7263-767-6. s. 124

Dalším kategorií je **smíšené životní pojištění**. Jedná se o syntézu pojištění pro případ smrti a pro případ dožití (příčemž bývá doplněno o pojištění úrazové¹⁰ a invalidní¹¹). To znamená, že tohoto druhu pojištění je pojišťovna povinna pojistné plnění realizovat vždy. Tedy, že musí na každou pojistnou smlouvu vytvářet zvláštní finanční rezervu – odborně označována jako „technická rezerva“.

Smíšené pojištění vykazuje dvě základní formy a tedy:

- **Kapitálové životní pojištění** je poměrně zastaralým typem pojištění a v dnešní době by se již ani nemělo nově sjednávat. Není pro klienty vhodné z žádného pohledu (případně velmi výjimečně). Jedná se o klasickou formu smíšeného životního pojištění. Jeho základním charakteristickým rysem je hlavně fakt, že pojišťovna garantuje minimální výnosnost vložených prostředků (tzv. garantované zhodnocení spořicí složky), avšak klient sám nemůže nijak ovlivňovat investování svých dočasně volných peněžních prostředků. Účelem, tohoto druhu pojištění je hlavně bezpečnost spravovaného investičního portfolia. Zpravidla nejvíce zastoupeny bývají sice méně výnosné, nicméně velmi málo rizikové dlouhodobé státní obligace. Smíšené životní pojištění bylo výhodnější.¹²
- **Investiční životní pojištění** je druh smíšeného životního pojištění, které se od kapitálové odlišuje tím, že umožňuje klientovi, aby si sám volil svoji vlastní investiční strategii a tím ovlivňoval výnosnost spořicí složky svého pojištění. Jinými slovy to znamená, že pojišťovna negarantuje minimální výši jejího zhodnocení, a veškeré riziko spojené s investováním ponechává na svých klientech. Hodnota plnění v případě dožití je vázána na aktuální konečnou hodnotu jeho individuálního podílového účtu, ze kterého si pojišťovna vedle správních poplatků¹³ strhává též pojistné pro případ jeho smrti. Aby se zabránilo nákupům investičních nástrojů, které jsou příliš rizikové, bývá investování pojistníků většinou omezeno pouze na nákup podílových listů předem učených fondů kolektivního investování.¹⁴

¹⁰ Úrazové pojištění zahrnuje výplatu pojistného plnění v případě, že v důsledku úrazu dojde k přechodnému nebo trvalému tělesnému poškození, nebo k úmrtí pojištěného

¹¹ Invalidní pojištění zaručuje pojištěnému invalidní důchod v případě, že u něj vznikne invalidita.

¹² REJNUŠ, Oldřich. Finanční trhy. 4., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2014. Partners. ISBN 978-80-247-3671-6. s. 131

¹³ Zde se nejedná o správní poplatky dle zákona o správních poplatcích, ale poplatek za správní daného pojištění, respektive za službu

¹⁴ REJNUŠ, Oldřich. Finanční trhy. 4., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2014. Partners. ISBN 978-80-247-3671-6. s. 131

1.2 Investice

Investice můžeme chápat jako „vkládání soudobých prostředků do určitých aktivit, které by měly v budoucnu přinést očekávaný výsledek“, nebo také jako „záměrné obětování určité přesně známé dnešní hodnoty za účelem získání vyšší, i když ne zcela jisté hodnoty budoucí“.

Investice lze realizovat buď podnikatelskou činností za účelem dosažení zisku, nebo prostřednictvím nákupu různých investičních instrumentů s cílem jejich krátkodobé nebo i dlouhodobé držby, při očekávání toho, že získají nárok na nich z plynoucí cashflow, případně že jejich ceny v průběhu času stoupnou a oni posléze tato aktiva se ziskem prodají. Dá se to chápat i jako kombinace obou těchto přístupů.¹⁵

Investování na dostatečně dlouhém investičním horizontu představuje, nejlepší možný způsob, jak získat peníze navíc, v čem se odlišuje od spoření, protože cílem spoření je předpoklad pouhé uchování hodnoty aktiv, nejedná se o způsob, kde by měl člověk (v reálném případě) očekávat zhodnocení.¹⁶

V této části se budu zaměřovat především poskytování investičních služeb týkajícího se pouze investičních nástrojů uvedených v § 29 odst. 3 zákona.¹⁷ Jedná se pouze o oblast kolektivního investování v rámci podílových fondů.

1.2.1 Právní regulace

V České republice je oblast kolektivního investování upravena zejména zákonem č. 240/2013 Sb., o investičních společnostech a investičních fondech, nařízením vlády č. 242/2013 Sb., o sdělení klíčových informací speciálního fondu a o způsobu poskytování sdělení a statutu speciálního fondu v jiné než listinné podobě, nařízením vlády č. 243/2013 Sb., o investování investičních fondů a o technikách k jejich obhospodařování, vyhláškou České národní banky č. 244/2013 Sb., o bližší úpravě některých pravidel zákona o investičních společnostech a investičních fondech, vyhláškou České národní banky č. 246/2013 Sb., o statutu fondu kolektivního investování, nařízením Komise (EU) č. 583/2010 ze dne 1. července 2010, kterým se provádí Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/65/ES, pokud jde o klíčové informace pro investory a podmínky, které je třeba splnit při poskytování klíčových informací pro investory nebo prospektu na jiném trvalém nosiči, než je papír, nebo prostřednictvím internetových stránek.

¹⁵ REJNUŠ, Oldřich. Finanční trhy. 4., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2014. Partners. ISBN 978-80-247-3671-6. s. 52

¹⁶ JANDA, Josef. Zajištění na stáří: jak se co nejlépe připravit na podzim života. Praha: Grada, 2012. Finance pro každého. ISBN 978-80-247-4400-1. s. 107

¹⁷ Zákon č. 256/2004 Sb.

Dohled nad činností subjektů kolektivního investování v České republice vykonává Česká národní banka podle zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance (dále také „Zákon o ČNB“) a zákona č. 15/1998 Sb., o dohledu v oblasti kapitálového trhu.

V rozsahu, v němž jsou subjekty kolektivního investování oprávněny poskytovat investiční služby podle zákona o podnikání na kapitálovém trhu, se na ně vztahuje také tento zákon a předpisy jej provádějící (vyhlášky České národní banky).¹⁸

1.2.2 Vývoj na českém území

Samotná myšlenka společného investování není nikterak nová, avšak první instituce kolektivního investování se objevili až ve druhé polovině 19. století v Anglii. V roce 1868 došlo v Británii k založení investiční společnosti Foreign and Colonial Government Trust, což byla obdoba dnešních uzavřených podílových fondů, jenž slibovala "investorům se skromnými prostředky stejné výhody jakým se těší velcí kapitalisté rozdělením investice mezi různé akcie". Spolu s dalšími britskými a skotskými trusty následně pomohla financovat ekonomický rozvoj Spojených států, kde investovala především do železnic, průmyslových společností a hypoték. Roku 1893 následně vznikl první uzavřený fond i v USA, kde financuje působení profesorů na Harvardově univerzitě.¹⁹

V roce 1924 je v americkém Bostonu došlo k založení prvního otevřeného podílový fondu s názvem Massachusetts Investors Trust, který nelimitoval počet podílníků, vydává novým zájemcům další akcie a na požádání odkupuje své podílové listy zpět. Do roka získal majetek ve výši 392 000 dolarů (v dnešních penězích cca 6,6 mil. dolarů) od 200 podílníků. Celé fondové odvětví, kde je převážná většina uzavřených podílových fondů, v té době obhospodařovala zhruba 10 milionů dolarů. Otevřené podílové fondy si získávali oblibu pomaleji oproti fondům uzavřeným, které díky rostoucímu akciovému trhu zaznamenávali rozmach, protože užívali při svých obchodech techniky spekulace jako jsou obchody s vypůjčenými cennými papíry a obchody s využitím úvěrů. Díky tomu se i v říjnu 1929 krach newyorské burzy vážně podepsal na osudu mnoha těchto uzavřených fondů.

V reakci na říjnový krach došlo v letech 1933 a 1934 ke schválení Zákona o cenných papírech a Zákona o burze cenných papírů. Nově je vyžadována registrace fondu u americké Komise pro cenné papíry a každý fond musí mít též svůj prospekt, který popisuje investiční politiku a strategii fondu. V roce 1940 doplnil legislativu Spojených států i Zákon o investičních společnostech, který zakotvuje povinnost fondů oceňovat podílové listy aktuální

¹⁸ <https://finarbitr.cz/cs/oblasti/investice/pravni-uprava.html> [cit. 09.04.2022]

¹⁹ S podílovými listy otevřeného podílového fondu je možno standardně obchodovat na kapitálových trzích. Uzavřený podílový fond nemá povinnost od podílníků odkupovat podílové listy zpět, s podílovými listy uzavřeného podílového fondu je možno pouze standardně obchodovat na kapitálových trzích.

tržní cenou aktiv a na požádání podílníků odkupovat podílové listy za podíl na čistých aktivech s výplatou peněz do sedmi dnů. Manažerům fondů je současně zakázáno provádět jakékoliv transakce mezi vlastním majetkem a majetkem fondu. Ve 40. letech byl představen první zahraniční akciový fond a zavedlo se automatické reinvestování dividend umožňující zvýšení výnosu investice.

V 50. a 60. letech nastal v USA velký rozmach podílových fondů a objem spravovaných aktiv meziročně roste až o 600 %. Objevují se první "technologické fondy" investující do akcií firem vyvíjejících moderní technologie jako je jaderná energetika, chemický a elektronický průmysl nebo výroba proudových motorů. Zároveň vznikají první fondy orientované na investice do státních dluhopisů.

V sedmdesátých letech byli představeny první podílové fondy peněžního trhu, první vysoce výnosové dluhopisové fondy, které investují do spekulativních dluhopisů ("high-yield bond funds"), dále indexové fondy a fondy municipálních dluhopisů. Atraktivitu investic do podílových fondů pouze snižuje dlouhotrvající pokles akciového trhu.

Osmdesátá léta jsou charakteristická pro opětovný rozmach podílových fondů zejména v souvislosti se schválením programu individuálního penzijního spoření (IRA), který dovoluje jednotlivcům přispívat určitou částkou na svůj penzijní účet prostřednictvím podílových fondů. Fondy také začali využívat distribuční sítě finančních zprostředkovatelů a zavádějí výstupní poplatky. V roce 1984 je rovněž zavedeno hodnocení podílových fondů (tzv. „rating“) nově založenou firmou Morningstar. Toto hodnocení mělo pomoci klientům při výběru podílového fondu. Tato firma v dnešní době stále funguje a zaměstnává více než 4 tisíce zaměstnanců.

V devadesátých letech přišli první finanční supermarkety²⁰ a makléřské firmy umožňující prostřednictvím jednoho distributora investovat do širokého spektra podílových fondů. Rozvoj nových technologií dává také vzniku novým agresivním růstovým fondům zaměřeným na progresivní technologie. Současně vzrostla obliba fondů, které neúčtují vstupní poplatky ("no-load funds"). Vlivem dlouhotrvajícího růstu akciového trhu přesunují domácnosti do podílových fondů značnou část svého bohatství, takže ve Spojených státech je na přelomu tisíciletí 60 % všech finančních aktiv uloženo právě v podílových fondech. Na celém světě v té době existuje zhruba 53 tisíc otevřených podílových fondů s celkovými aktivy ve výši téměř 11 biliónů amerických dolarů.²¹ Růst popularity podílových fondů přetrval do současnosti. Jak je vidět, ne vždy byla nabídka tak široká a vyspělá, jak je tomu dnes.

²⁰ instituce, které nabízejí širokou škálu různých finančních služeb

²¹ <https://www.penize.cz/15930-historie-podilovych-fondu> [10.4.2022]

Od konce devadesátých let roste počet investičních příležitostí a vybrat si dokáže prakticky libovolný typ investory nejen v zahraničí, ale také u nás.

1.2.3 Distribuce

Regulace v oblasti investičních služeb se týká bankovních i nebankovních obchodníků s cennými papíry, investičních zprostředkovatelů a vázaných zástupců obchodníků s cennými papíry a investičních zprostředkovatelů. V omezené míře tato regulace dopadá i na pobočky obchodníků s cennými papíry ze zemí Evropského hospodářského prostoru. Obchodník s cennými papíry je právnická osoba, která svým zákazníkům zprostředkovává přístup ke kapitálovému trhu, tedy nakupuje a prodává cenné papíry. Provádí obchody s cennými papíry na účet svého zákazníka. Pro distribuci samotných nástrojů jednotlivými obchodníky je potřeba odborná způsobilost, uvedena v § 14b zákona č. 256/2004 Sb.

Odbornou způsobilostí se v tomto zákoně rozumí získání:

- všeobecných znalostí nezbytných pro jednání se zákazníkem nebo potenciálním zákazníkem v rámci poskytování investičních služeb a
- odborných znalostí a dovedností nezbytných pro jednání se zákazníkem nebo potenciálním zákazníkem v rámci poskytování investičních služeb.

Zároveň se všeobecné znalosti nezbytné pro jednání se zákazníkem nebo potenciálním zákazníkem v rámci poskytování investičních služeb se prokazují vysvědčením o maturitní zkoušce nebo dokladem o dosažení vyššího vzdělání.

U prokázání Odborné znalosti a dovednosti nezbytné pro jednání se zákazníkem nebo potenciálním zákazníkem v rámci poskytování investičních služeb je potřeba získat osvědčení o úspěšném vykonání odborné zkoušky (§ 14f).

Odborné zkoušky jsou definovány mimo ZPKT22 také Vyhláškou č. 319/2017 Sb., o odborné způsobilosti pro distribuci na kapitálovém trhu. Od 3. 1. 2020 došlo ke změně a není možné vykonávat poskytování a zprostředkování bez této zkoušky.

Odborná zkouška a osvědčení o úspěšném vykonání odborné zkoušky se provádí u akreditované osoby na základě souboru zkuškových otázek, který připraví Česká národní banka ve spolupráci s Ministerstvem financí.

Zkouška je vhodná pro:

- Obchodníci s cennými papíry
- Vázaní zástupci obchodníků s cennými papíry
- Investiční zprostředkovatelé

²² Zákon č. 256/2004 Sb., Zákon o podnikání na kapitálovém trhu

- Vázání zástupci investičních zprostředkovatelů

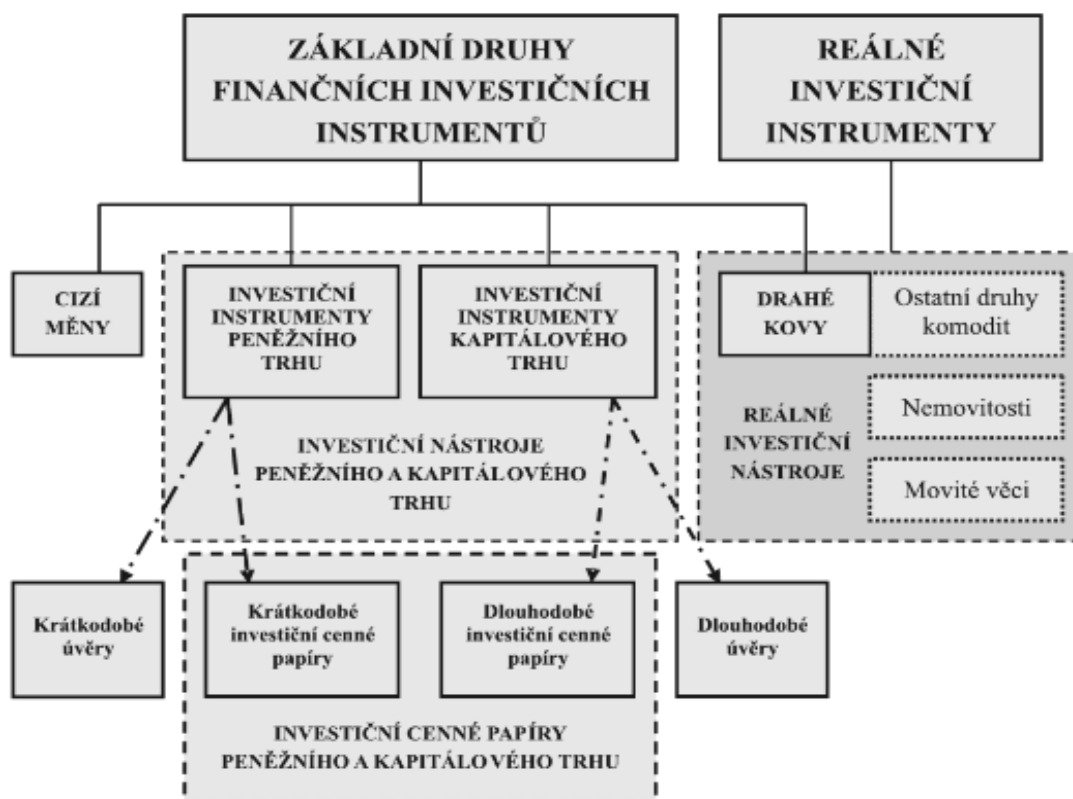
1.2.4 Druhy investic distribuovaných investičním zprostředkovatelem

Investiční zprostředkovatel je osoba, která je na základě povolení k činnosti investičního zprostředkovatele uděleného Českou národní bankou oprávněna poskytovat pouze hlavní investiční služby ve vztahu k:

- cenným papířům kolektivního investování vydávaným fondy kolektivního investování nebo srovnatelnými zahraničními investičními fondy,
- cenným papířům kolektivního investování vydávaným fondy kvalifikovaných investorů nebo srovnatelnými zahraničními investičními fondy,
- dluhopisům vydaným Českou republikou,
- hypotečním zástavním listům nebo
- dluhopisům, ke kterým byl vydán prospekt nebo srovnatelný dokument.²³

Já osobně spolupracuji s brokerskou společností, tedy to znamená, že osobně neobchoduji na svůj vlastní účet, ale jsem pouze prostředník mezi skutečnými účastníky obchodu. To je klient a investiční společnost.

Na obrázku níže jsou uvedeny základní druhy finančních investičních nástrojů.²⁴

²³ Tamtéž (§29)

²⁴ REJNUŠ, Oldřich. Finanční trhy. 4., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2014. Partners. ISBN 978-80-247-3671-6. s. 220

Tento obrázek popisuje velmi jednoduše druhy investic, ale realita je mnohonásobně složitější. Já osobně se při investicích omezuji na podílové fondy, protože k tomu jsem získal certifikaci a oprávnění na základě splnění povinností stanovených zákonem.

Podílové fondy nabízí klientovi možnost investovat své úspory snadněji, s poněkud menším rizikem, při zachování naděje na vyšší zhodnocení oproti pouhému uložení peněz na spořicí účet u banky. Jeho nejrozšířenější a nejpoblárnější formou jsou různé typy investičních fondů. V zahraničí především v anglosaských zemích je kolektivní investování velmi rozšířené. Vznik řady domácích podílových fondů a vstup fondů zahraničních na domácí trh vedl ke vzniku široké škály investičních nástrojů tohoto typu a k růstu jejich popularity i v České republice

Podstata kolektivního investování spočívá ve shromažďování peněžních prostředků od jednotlivých „drobných“ investorů. Investor nákupem podílových listů nebo akcií investičního fondu svěřují své finanční prostředky fondu a o jejich investování se za něj stará odborník – správce fondu.²⁵

Výhodami podílových fondů jsou především:

- profesionalita při správě vámi investovaných prostředků
- širší možnost diverzifikace
- nižší náklady investování
- menší administrativní a časová náročnost pro investora
- velký výběr fondů

Existuje několik druhů podílových fondů lišících se v druhu aktiv, do nichž investují, v minimálním investičním horizontu a v úrovni rizika. Jsou to fondy:

Fondy peněžního trhu

Pro nejkratší investiční horizont a nejmenší úroveň rizika jsou určeny fondy peněžního trhu, které investují svůj majetek do tzv. nástrojů peněžního trhu. Těmito nástroji jsou státní pokladniční poukázky, dluhopisy se splatností do jednoho roku a bankovní termínové vklady.

Dluhopisové fondy

Jsou fondy s investičním horizontem 2-3 roky. Vyznačují se nízkou úrovní rizika.

²⁵ <https://www.financnivzdelavani.cz/svet-financi/investovani-a-financni-trhy/investicni-produkty-a-sluzby/kolektivni-investovani> [21.06.2022]

Převážnou část majetku investují do bankovních, komunálních, státních a podnikových dluhopisů. Výjimkou jsou mezi nimi fondy vysoce výnosové investující do tzv. High yield dluhopisů.²⁶

Zajištěné fondy

Jsou ideální pro střednědobý investiční horizont (tj. minimálně 3-5 let) a nízkou až střední úroveň rizika jsou určeny fondy zajištěné (též zvané garantované), které investorům zaručují ochranu určitého procenta hodnoty investice (např. 90 % nebo 100 %) před ztrátou.

Zastřešovací fondy

Pro střednědobý investiční horizont a střední až vyšší riziko jsou určeny zastřešovací fondy, též zvané fondy fondů, které investují do podílových listů jiných podílových fondů. Jejich výhodou je další diverzifikace rizika, které je už v rámci portfolia jednoho fondu diverzifikováno. Další výhodou je i to, že manažeři zastřešovacích fondů sami nemusejí podrobně analyzovat vývoj akciového či dluhopisového trhu a namísto toho se soustředí na sledování výkonnosti jednotlivých fondů. To částečně snižuje administrativní výdaje fondu.

Smíšené fondy

Pro střední úroveň rizika a střednědobý až dlouhodobý investiční horizont jsou určeny fondy smíšené. Ty rozdělují své portfolio mezi nástroje peněžního trhu, dluhopisy a akcie. Úroveň rizika a investiční horizont je přitom jiné v závislosti na podílu jednotlivých druhů aktiv v portfoliu fondu. Filozofií smíšených fondů je využívat investic do akcií pro případ růstu akciového trhu a v případě poklesu či stagnace naopak využívat rostoucí poptávky po dluhopisech ke tlumení dopadu klesajících cen akcií.

Akciové fondy

Pro nejdelší investiční horizont a nejvyšší úroveň rizika jsou určeny fondy akciové, které investují převážnou část portfolia do akcií. Úroveň rizika je zde závislá na charakteru společností, do jejichž akcií fondy investují. Za zvláštní případ akciových fondů lze uvést sektorové fondy, které jsou zaměřeny na určité odvětví ekonomiky a jejichž cílem je dosažení vyššího výnosu, než činí průměr trhu. Díky tomu jsou však i rizikovější. Mezi akciové fondy se někdy počítají i indexové fondy, které nakupují do svých portfolií akcie zahrnuté ve sledovaném akciovém indexu, a jejichž cílem je kopírovat vývoj těchto indexů nebo jej dokonce překonat.

²⁶ Jedná se o dluhopisy s nižším úvěrovým ratingem, než mají například korporátní dluhopisy investičního stupně, státní nebo komunální dluhopisy. Toto vyšší riziko je vykompenzováno vyššími potenciálními zisky. Vydavateli těchto dluhopisů jsou zpravidla startupy, firmy s horší bonitou nebo rozvíjející se země.

1.3 Penze

Důchody jsou slovo, které rezonuje celou společností. Důchodová politika je složitá věc. V lednu 2013 vstoupila v platnost nová penzijní reforma. Tato reforma poměrně výrazně mění některá pravidla týkající se penzí a rovněž možností státem podporovaných spořicíh produktů. Realita dnešní doby je taková, že žádná vláda nebude moci uspokojivě zajistit penzi pro budoucí seniory a s největší pravděpodobností ani většina vlád jiných zemí. Důvod je poměrně jednoduchý a to, že lidstvo stárne. Průměrný věk dožití se prodlužuje, čímž enormně narůstá počet důchodců vůči aktivně pracujícím lidem.²⁷

V současné době funguje v České republice tzv. průběžný důchodový systém. Ten je založen na mezigenerační solidaritě. Mladší a ekonomicky aktivní lidé platí sociální a důchodové pojištění, a tak se starají o to, aby jejich rodiče a prarodiče mohli ve stáří vést důstojný život. Výhodou tohoto systému je, že nejde „vytunelovat“, nevýhodou je ovšem to, že je náchylný na demografický vývoj populace. Tento systém se v praxi nazývá jako **PAYG**. Jde o zkratku slov **Pay As You Go** (v angličtině volně přeloženo plat průběžně).²⁸

Průběžný důchodový systém je založen na jednoduchém principu. Pracující lidé odvádějí do systému sociálního pojištění peníze, které se pak používají k výplatě starobních důchodů.

Největší slabinou tohoto systému je jeho vysoká závislost na pracujících. Z demografického hlediska jich však ubývá. Na druhou stranu přibývá lidí, kteří mají nárok na starobní důchod. Zvyšující se průměrná doba dožití pak klade vyšší a vyšší nároky na financování systému.

Z toho tedy plyne, že jediné, na co se člověk může spoléhat, je vytváření vlastních rezerv na penze. V této části se však budu zabývat pouze produkty **doplňkového penzijního spoření a starším penzijním připojištěním**.²⁹

1.3.1 Právní regulace

Regulace v oblasti penzí stanoví rámec pro obezřetnou činnost penzijních institucí a dohled v oblasti penzí kontroluje dodržování této regulace. Činnost penzijních fondů institucí

²⁷ KOCIÁNOVÁ, Helena. Finanční gramotnost v kostce, aneb, Co Vás neměl kdo naučit. Olomouc: ANAG, 2012. ISBN 978-80-7263-767-6. s. 36

²⁸ JANDA, Josef. Zajištění na stáří: jak se co nejlépe připravit na podzim života. Praha: Grada, 2012. Finance pro každého. ISBN 978-80-247-4400-1. s. 39

²⁹ KOCIÁNOVÁ, Helena. Finanční gramotnost v kostce, aneb, Co Vás neměl kdo naučit. Olomouc: ANAG, 2012. ISBN 978-80-7263-767-6. s.36

podléhá zákonu č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem a o změnách některých zákonů souvisejících s jeho zavedením, ve znění pozdějších předpisů, tento zákon se v omezené míře použije i na fondy transformované. Činnost penzijních společností, včetně obhospodařování účastnických a důchodových fondů, podléhá zákonu č. 426/2011 Sb., o důchodovém spoření, zákonu č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření. Vedle toho byla zavedena pravidla pro zaměstnanecké fondy podle zákona č. 340/2006 Sb., o činnosti institucí zaměstnaneckého penzijního pojištění, který na základě předpisů EU umožňuje činnost zahraničních institucí zaměstnaneckého penzijního pojištění v ČR. Dále pak Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1238 o panevropském osobním penzijním produktu (PEPP).³⁰

Ve větší míře je to také regulováno vyhláškami a nařízeními vlády.³¹

1.3.2 Vývoj na českém území

V drtivé většině historie lidstva neexistovaly žádné penzijní systémy. Jejich vznik v našem středoevropském regionu se datuje přibližně před cca 130 lety, což z hlediska vývoje společnosti je stále jen drobná část. Až v 19. století začalo platit, že lidé se snažili pracovat, tak dlouho, jak jen bylo možné. Poté se o ně staraly jejich děti. Na venkově se staraly ty děti, které zdědily grunt a ve městě potom to dítě kterému bylo předáno řemeslo. Rodiče se pak ve stáří snažili alespoň trochu přispět, nicméně v dřívějších dobách se lidé nedoživaly zpravidla tak vysokých věků jako dnes.

Podobný systém dnes funguje v mnoha místech na světě. V řadě asijských zemí jsou například zdravotní, nebo penzijně pojištění pouze státní zaměstnanci. Pro většinu lidí zde platí, že v nouzi se stará rodina. Když bychom se zde zeptali mladého člověka, kdo se postará o jeho rodiče až zestárnou odpoví, že to bude právě on. V případě, že lidé nemají vlastní děti, pomohou jim synovci a neteře, třeba i vzdálení.

Podobně to po dlouhou dobu fungovalo i v Evropě či severní Americe. Mnoho expertů na historii penzijních systémů zpravidla spojují jejich vznik s průmyslovou a buržoazní revolucí. Počátkem šestnáctého století postupně začala klesat moc některých panovníků a šlechty a tím začali vznikat republiky. Zásadní je ale skutečnost, že následkem rušení nevolnictví a následných rozvojem průmyslu, docházelo k přesunu masivní části obyvatel

³⁰ <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/vykon-dohledu/postaveni-dohledu/regulace-a-dohled-v-oblasti-penzijnich-spolecnosti-a-fondu/> [02.06.2022]

³¹ Viz příloha č. 1

do měst. Tento trend vygradoval na přelomu 18. a 19. století, kdy rodinné vazby začaly ochabovat, a tak i staré formy „penzijního systému“ přestaly postupně fungovat. V tu chvíli vznikl problém, jakým způsobem uchránit staré lidi před chudobou, protože možnosti dělníka ve fabrice byli mnohem omezenější než možnosti zemědělce, který vlastnil dům a pole.

Koncem 19. století vznikl ve střední Evropě zřejmě první systém zajištění na stáří. Je s ní zásadně spojeno jméno německého kancléře Otto Von Bismarcka. K zavedení systému penzijního pojištění došlo těsně před koncem jeho kariéry. Ovšem prvotní podoba tohoto systému je rozdílná od té současné. Pojištění bylo proto omezené a dostupné jen pro některé profese. Hlavně státním zaměstnancům, na dobrovolné bázi pak například horníkům. Penze byly založeny na základě principu spoření a až následné výplaty dávek. Nešlo tedy o žádné přesměrování peněz od aktivně pracujících k důchodcům, jak to známe dnes. Systém penzí v této době odpovídal ve velké míře společenskému postavení lidí. Rozlišovalo se hlavně na základě profesí, protože společnost byla stále kastována, a to i v relativně demokratických republikách.³²

Počátky penzijních systému v České republice tak není zcela jednoduché dohledat. Záleží, co za ten okamžik považujeme. Každopádně první zmínky o systému státem řízeného zajištění na penzi pro nestátní zaměstnance jsou spojeny s rokem 1907. Tehdy vznikl systém pro soukromé zaměstnance ve vyšších službách. Systém, jak ho známe dnes začal vznikat až od 50 let minulého století. Za současnou podobou penzijního systému stála především KSČ, v době, kdy se dostala k moci. Tehdy se rozšířilo pojištění prakticky na všechny zaměstnance a jeho povinná minimální délka klesla na 20 let. Od té doby docházelo pouze k novelizacím a pouze dílčím změnám. Stát se hlavně snažil zakomponovat do systému více zásluhovosti.³³

1.3.3 Distribuce penzijních produktů

Osoby oprávněné zprostředkovávat doplňkové penzijní spoření mimo rámec penzijní společnosti a jejích vázaných zástupců jsou pouze:

- samostatný zprostředkovatel
- vázaný zástupce samostatného zprostředkovatele

Pravidla pro distribuci penzijních produktů pro zprostředkovatele jsou zakotveny především v zákoně č. 427/2011 Sb.

Obecně jsou stanoveny následující podmínky pro výkon činnosti

³² FILIP, Miloš a Roman POSPÍŠIL. Investiční poradenství: Co s tou penzí. Praha: Institut pro finanční poradenství, 2013. ISBN 978-80-905457-0-0. s. 11

³³ tamtéž

zprostředkovatele doplňkového penzijního spoření:

- **důvěryhodnost**, kdy za důvěryhodnou se považuje fyzická osoba, která je plně svéprávná a dává předpoklad řádného provozování činnosti podle zákona o doplňkovém penzijním spoření, a právnická osoba, jejíž dosavadní činnost dává předpoklad řádného provozování činnosti podle zákona o doplňkovém penzijním spoření. Je-li žadatelem o udělení oprávnění k činnosti samostatného zprostředkovatele právnická osoba, důvěryhodnost prokazuje člen statutárního orgánu nebo jiná osoba s obdobnou působností; podmínku důvěryhodnosti musí splňovat i ovládající osoba žadatele, který je právnickou osobou,
- **odborná způsobilost**, k rozsahu tohoto požadavku blíže viz níže s tím, že je-li žadatelem o oprávnění samostatného zprostředkovatele právnická osoba, odbornou způsobilost prokazuje člen statutárního orgánu nebo jiná osoba s obdobnou působností, pokud tyto osoby skutečně řídí distribuci doplňkového penzijního spoření nebo mají být za tuto činnost odpovědní.
- **existence oprávnění k činnosti samostatného zprostředkovatele nebo vázaného zástupce** uděleného Českou národní bankou. Podmínkou pro získání oprávnění je mj. zaplacení správního poplatku (u samostatného zprostředkovatele 10 000 Kč u vázaného zástupce 2 000 Kč).

Dále musí samostatný zprostředkovatel být ze zákona pojištěn pro případ povinnosti nahradit účastníkovi nebo zájemci o doplňkové penzijní spoření škodu způsobenou porušením některé z jeho povinností stanovených zákonem o doplňkovém penzijním spoření nebo jinými právními předpisy v rozsahu, v jakém se vztahují ke zprostředkování doplňkového penzijního spoření, s limitem pojistného plnění nejméně 13 500 000 Kč na jednu pojistnou událost a nejméně 20 250 000 Kč pro případ souběhu více pojistných událostí v jednom roce.

Samostatný zprostředkovatel také musí mít sídlo nebo pobočku v ČR.

Samostatný zprostředkovatel při své činnosti musí uchovávat zprostředkované smlouvy, doklady a záznamy související s jeho činností v rozsahu stanoveném zákonem o doplňkovém penzijním spoření, a to i včetně obchodů realizovaných prostřednictvím svých vázaných zástupců.

Samostatný zprostředkovatel, který je fyzickou osobou, může zprostředkovávat doplňkové penzijní spoření pouze osobně, prokuristou, pomocí zaměstnanců nebo prostřednictvím vázaného zástupce. Samostatný zprostředkovatel, který je právnickou osobou, může zprostředkovávat doplňkové penzijní spoření pouze členem statutárního orgánu, jinou osobou s obdobnou působností, prokuristou, pomocí zaměstnanců nebo prostřednictvím

vázaného zástupce.

Vázaný zástupce, který je fyzickou osobou, může zprostředkovávat doplňkové penzijní spoření pouze osobně, prokuristou nebo pomocí zaměstnanců. Vázaný zástupce, který je právnickou osobou, může zprostředkovávat doplňkové penzijní spoření pouze členem statutárního orgánu, jinou osobou s obdobnou působností, prokuristou nebo pomocí zaměstnanců.

Samostatný zprostředkovatel a vázaný zástupce zprostředkovávají doplňkové penzijní spoření pouze tak, že oni sami, jsou-li fyzickou osobou, a osoby, jimiž doplňkové penzijní spoření zprostředkovávají, nebo které jsou za zprostředkování doplňkového penzijního spoření odpovědné, jsou důvěryhodné a odborně způsobilé.

Prokázání odborné způsobilosti:

Samostatný zprostředkovatel nebo vázaný zástupce a osoby, jimiž vykonávají činnost musí splňovat a být schopni prokázat odbornou způsobilost.

Pro samostatného zprostředkovatele i jeho vázaného zástupce platí, že jsou-li právnickou osobou, prokážou odbornou způsobilost, pokud požadavky odborné způsobilosti plní osoba odpovědná v rámci této právnické osoby za zprostředkovávání doplňkového penzijního spoření.

Odbornou způsobilostí se rozumí získání všeobecných a odborných znalostí a dovedností nezbytných pro výkon činnosti, a to zejména znalosti v rozsahu odborného minima, znalosti penzijních produktů, schopnost řádně tyto produkty účastníkovi vysvětlit, provést analýzu penzijních produktů a nabídnout účastníkovi nebo zájemci o doplňkové penzijní spoření produkt, který nejlépe vyhovuje jeho potřebám. Podrobnosti stanoví příslušná prováděcí vyhláška ČNB č. 215/2012 Sb., o odborné způsobilosti pro distribuci některých produktů na finančním trhu, ve znění pozdějších předpisů.

Všeobecné znalosti se prokazují **vysvědčením o maturitní zkoušce nebo dokladem o dosažení vyššího vzdělání.**

Odborné znalosti a dovednosti se prokazují **osvědčením o absolvování odborné zkoušky.**

Odbornou zkoušku provádí pouze akreditovaná **osoba s povolením od ČNB.** Zkouška probíhá písemně nebo ústně či v jejich kombinaci (příp. jen elektronicky). Je rozdělena na teoretickou a praktickou část a její tematické oblasti jsou dány výše uvedenou vyhláškou (kromě právních předpisů, pokud věcně souvisí s danou činností, a principů a fungování doplňkového penzijního spoření a souvisejících rizik mj. i investiční nástroje, principy finančního trhu včetně teorie financí, základy investic).

Odborná zkouška se skládá před zkušební komisí, která má lichý počet členů a je nejméně tříčlenná. Při provádění odborné zkoušky postupuje akreditovaná osoba podle zkouškového řádu předloženého České národní bance.

Členem zkušební komise je nejméně jedna osoba s alespoň tříletou praxí akademického pracovníka v oblasti finančního trhu anebo nejméně jedna osoba s alespoň pětiletou odbornou praxí na finančním trhu; ostatní členové zkušební komise mají alespoň tříletou odbornou praxi na finančním trhu. Všichni členové zkušební komise musí být důvěryhodní a mají ukončený alespoň magisterský studijní program.

Zkouška je platná 5 let, po uplynutí této doby je třeba zkoušku absolvovat znovu. Odborná zkouška je povinná, nelze ji ničím nahradit. Cenu zkoušky stanovuje akreditovaná osoba pořádající zkoušku.³⁴

1.3.4 Druhy penzijních produktů

V této části se budeme bavit pouze o třetím pilíři. Ten je nepovinný, respektive stejně jako bývalý druhý pilíř byl dobrovolný. Výhodou však je, že účast v tomto pilíři může člověk kdykoli přerušit a zase obnovit. Stěžejním produktem tohoto pilíře je v mých očích doplňkové penzijní spoření, které mělo nahradit penzijní připojištění na začátku. V jednoduchosti nyní popíšu základní charakteristiky těchto produktů.

Penzijní připojištění:

Populární penzijní připojištění (dále jen PP), tedy fondové investování se státní podporou a garancí „nezáporného zhodnocení“ se dalo uzavřít do roku 2012, následně došlo k penzijní reformě a jako nový podporovaný investiční nástroj pro zajištění na penzi nabídla doplňkové penzijní spoření (dále jen DPS). PP od této doby již nelze nadále sjednávat. I přes to, že mělo DPS nahradit penzijní spoření, tak v transformovaných fondech, spravovaných penzijními společnostmi, zůstávají miliony lidí.

Transformované fondy (dříve penzijní fondy) penzijního připojištění klientům garantují, že žádný jejich investice bude ke konci roku minimálně na nule. Penzijní společnosti proto investují velmi konzervativně a výnosy se sotva rovnají inflaci, spíše jsou ještě nižší.

Výhodou produktu je, že peníze, které na PP pošlete, lze odečíst z daňového základu pro výpočet daně z příjmů. Konkrétně lze snížit základ daně o součet příspěvků, které jste zaplatili nad limit dvanáct tisíc ročně, maximálně ale o 24 tisíc korun za rok. Na daních lze tímto způsobem ročně ušetřit až 3600 Kč.

³⁴ Zákon č. 427/2011 Sb., zákon o doplňkovém penzijním spoření

Přechod z penzijního připojištění k doplňkovému penzijnímu spoření je možný (naopak to ovšem nejde) a bezplatný. Při přechodu nepřijdete ani o státní příspěvky, ani o příspěvek zaměstnavatele.

PP je státem podporovaný produkt. Kdo si na připojištění posílá aspoň 300 korun měsíčně, dostává státní příspěvek. Ke třem stokorunám dostanete státní příspěvek 90 korun. Maximálně vám stát přispěje 230 korun měsíčně, při příspěvku 1000 korun měsíčně.

Vedle státní podpory některým zaměstnancům přispívá také zaměstnavatel. Podobně může přispívat nejen na PP.³⁵

Penzijní společnosti nabízejí několik druhů penzí, které začnou účastníkovi vyplácet při splnění daných podmínek. Pokud účastník nemá na penzi právo či ji odmítne, může využít odbytného nebo jednorázového vyrovnání.

Druhy výplat:

- **Starobní penze** je základní dávkou z penzijního připojištění. Podmínkou pro její získání musí spořit nejméně 60 měsíců a dosáhnout věku 60 let nebo získání starobního důchodu. Délka výplaty penze a její výše závisí na penzijním plánu. Obvykle je nabízena doživotní penze a doživotní penze se zaručenou dobou výplaty.
- **Výsluhová penze** je dávka, která má umožnit účastníkovi vybrat si část prostředků fondu ještě před vznikem nároku na starobní penzi. Nárok na ni vznikne po patnácti letech spoření.
- **Invalidní penze** vzniká účastníkovi, který spořil nejméně 3 roky a zároveň mu byl státem přiznán plný invalidní důchod. Způsob vyplácení invalidní penze je stanoven penzijním plánem.
- **Pozůstalostní penze** vzniká v případě smrti účastníka. Podmínkou jejího přiznání je splnění minimální pojistné doby tří let. Pozůstalostní penze je vyplácena osobě nebo osobám určených ve smlouvě.
- **Jednorázové vyrovnání** umožňuje vybrat naspořené prostředky naráz, nikoli formou vyplácené penze. Podmínkou je získání nároku na danou penzi. Jednorázové vyrovnání náleží výhradně účastníkovi – nevztahuje se proto na pozůstalostní penzi.
- **Odbytné** náleží účastníkovi, který platil příspěvky alespoň 12 měsíců, nevznikl mu nárok na penzi a rozhodl se zcela ukončit PP. Nárok na odbytné mají dále

³⁵ <https://www.penze.cz/penzijni-pripojisteni>

oprávněné osoby (nebo dědici) určené ve smlouvě v případě, že účastník zemřel, aniž by získal penzi a nevznikl nárok na pozůstalostní penzi. Součástí odbytného není státní příspěvek ani výnos ze státního příspěvku, které se vrací do státního rozpočtu.³⁶

Doplňkové penzijní spoření

Doplňkové penzijní spoření je nástupce penzijního připojištění, které od roku 2012 nelze sjednat. I k doplňkovému penzijnímu spoření jde získat státní příspěvek a příspěvek zaměstnavatele.

Na rozdíl od penzijního připojištění se v účastnických fondech penzijního spoření negarantuje nezáporné zhodnocení, zato jsou v nabídce různé investiční strategie – konzervativní, dynamická, smíšená. Díky tomu je možné dosáhnout i na vyšších výnosů, vždycky ovšem s vyšším či nižším rizikem, že se investice dostane do minusu. povinně v nabídce každé penzijní společnosti je Konzervativní fond. Dále zde pak často najdeme dynamický anebo vyvážený (taktéž dluhopisový) fond.

Přechod z penzijního připojištění k doplňkovému penzijnímu spoření je možný (naopak to ovšem nejde) a bezplatný. Při přechodu člověk nepřijde ani o státní příspěvky, ani o příspěvek zaměstnavatele.

Stejně tak jako u PP člověk může čerpat mnoho výhod. U DPS může člověk čerpat daňové úlevy až do výše 3600 Kč měsíčně a získávat od státu příspěvek až do výše 230 Kč měsíčně. Taktéž zaměstnavatel může na smlouvu DPS každý měsíc přispívat.

Stejně jako u penzijního připojištění můžete naspořené prostředky bez ztráty vybrat nejdříve v 60 letech. Požádat můžete buď o jednorázovou výplatu, nebo pravidelnou rentu. V druhém případě se vyhnete patnáctiprocentní dani z příjmů, kterou byste jinak z výnosu zaplatili.

Peníze je možné vybrat už po dvou letech od uzavření doplňkového penzijního spoření. Přijdete ale o státní příspěvek, bude muset zpětně doplatit daňové odpočty a příspěvek zaměstnavatele a výnos se zdaní patnáctiprocentní daní z příjmů.

Čím se DPS odlišuje od PP je **Předdůchod**. To znamená, že budete od penzijní společnosti dostávat pravidelnou měsíční penzi. Například pokud pár let před dosažením důchodového věku přijdete o zaměstnání. Předdůchod můžete čerpat maximálně pět let před řádným datem odchodu do důchodu. Zároveň je potřeba naakumulovat do té doby dostatečnou sumu peněz. Měsíční dávka předdůchodu totiž musí dělat po celou dobu

³⁶ <https://www.mesec.cz/financni-portal/ucty/druhy-penzi-penzijniho-sporeni/> [13.06.2022]

čerpání alespoň třicet procent průměrné mzdy.

Výhodou předdůchodu je, že za vás stát dál hradí zdravotní pojištění a doba od začátku pobírání předdůchodu do dosažení penzijního věku je z pohledu sociálního pojištění takzvanou vyloučenou dobou – počítá se do let potřebných k získání starobního důchodu.

Doplňkové penzijní spoření můžete uzavřít i dítěti. Jakmile dosáhne plnoletosti, může si vybrat jednu třetinu vložených prostředků. Podmínkou je minimální doba spoření deset let.³⁷

Shrnutím je tedy jednoduše to, že u DPS stát zjistil, že v čase funguje inflace a tím pádem, kdyby lidé hromadili prostředky 20,30, nebo klidně 40 let, tak kvůli zhodnocení 1–2 %, které je standartní pro PP by z jejich úspor nezbylo nic. Respektive, jejich peníze by neměli takovou hodnotu jako ty, které se zhodnocují složeným úročením.

³⁷ <https://www.penize.cz/doplňkove-penzijni-sporeni> [13.06.2022]

2 Praktická část

V této části budu ve větší míře využívat moje znalosti a dovednosti z praxe. Právě tím, že na trhu financí pracuji přes 2 roky chci v této části demonstrovat nikoli přímou distribuci jaká probíhá například v bankách a zabývat se technickými a parametrickými věcmi. Naopak tuto část pojmám z oblasti přístupu ke klientovi a dlouhodobé spolupráce a na tomto přístupu chci ukázat čeho lze ve finančním životě dosáhnout a ukázat, že služby finančních poradců/plánovačů, anebo jak já si rád říkám koučů mají své místo na tomto trhu.

Pro tuto práci budu demonstrovat svoje postupy na klientovi Karlovi. Karel má 25 let, čerstvě dokončil vysokou školu a plánuje svoji budoucnost. Rozebírá, že se mnou chce řešit 3 oblasti v životě a těmi jsou – **bydlení, zajištění životního standartu a renta (penze)**.³⁸

2.1 Bydlení

První, co si s Karlem definuji, jak si představuje svoje ideální bydlení. Dům, nebo byt. Nový, nebo rekonstrukce. Místo kde. Snažím se rozebrat tento cíl do detailu, aby zjistil, kolik by takové bydlení mohlo stát. Další věc, co rozebírám je kdy si cíl chce splnit. Následně řeším, jaká je současná situace a jak si to představuje z hlediska financování. Tedy zda nějaký úvěr, nebo jiná varianta. Dospěli jsme k závěru, že Karel to bude muset financovat pomocí úvěru. V praxi na 99 % nejlépe vychází pro klienta hypoteční úvěr. Hypotéky jsem v předchozí části nerozebíral, z důvodu přílišné složitosti a obsáhlosti. Tento produkt je k ukázce této oblasti důležitý, zaměřím se tedy jen na podstatné věci.

Dám jednoduchý příklad s hypotékou na 3 miliony.³⁹

Oblast bydlení má v mé praxi 3 fáze:

- Příprava
- Realizace
- Optimalizace

2.1.1 Příprava

To je fáze kdy klient plánuje, že chce řešit bydlení. Nicméně ne hned v danou chvíli. Na tomto příkladu by si chtěl Karel splnit svůj sen za 5 let a postavit si menší rodinný domek svépomocí.

Karel očekává, že stavba bude stát okolo 3 milionů, a bydlení chce realizovat do 5 let, protože od 30 let chce zakládat rodinu. Je jasné, že takovou částku nemůže našetřit. Tudíž

³⁸ Veškeré informace a jména jsou zkrácené, z důvodu ochrany osobních údajů mých klientů

³⁹ Průměrná hypotéka byla v loňském roce zhruba 3,2 milionu, pro lepší počty uvádím pouze 3 miliony - <https://www.kurzy.cz/zpravy/614793-fincentrum-hypoindex-zari-2021-rust-sazeb-zrychluje-objemy-za-hranici-300-miliard/> [23.06.2022]

jedinou možností financování bydlení je úvěr. V dnešní době však vydala ČNB nařízení, že kromě dalších podmínek k schválení hypotéky, musí člověk mít nejdřív naspořenou určitou částku ve vlastních zdrojích. Konkrétně musí mít člověk k dispozici minimálně 10 % ve vlastních zdrojích, ideálně 20 %.⁴⁰ Pokud by se na to Karel nepřipravil, dalším řešením může pak být spotřebitelský úvěr, který nahradí vlastní zdroje, nebo zástava nemovitosti. Ani jedna z těchto variant není ani z daleka tak výhodná jako připravit se na to sám.

Počítám spíš s větším procentem, protože věřím, že tímto krokem chce ČNB, aby se lidé tolik nezadlužovali. Pokud Karel bude mít naspořenou takovou částku, lze předpokládat, že ani se splátkami nebude problém. Další věc, proč cílím na 20% rezervy s klienty je, že i trh nemovitostí neustále roste a domy nebo byty se tak stávají čím dál dražší.

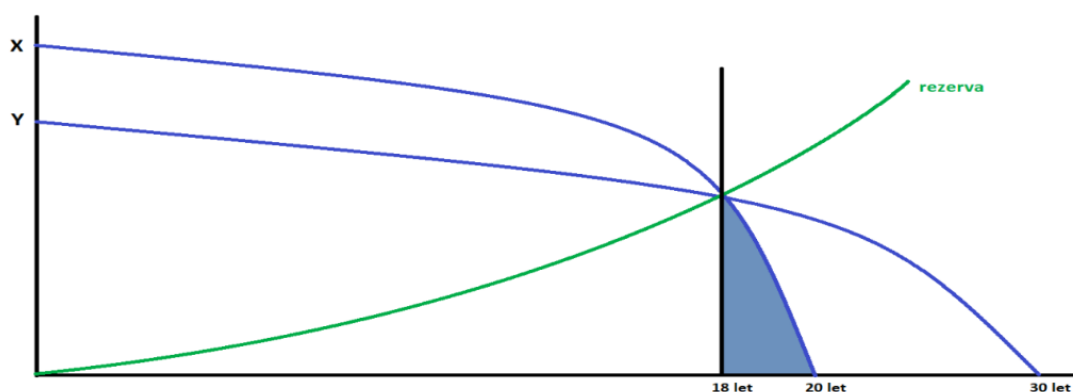
V tuto chvíli mám ale úkol Karlovi vybudovat majetek o výši 600 000. Máme na to 5 let a lehce si můžeme dopočítat, že když Karel bude odkládat 10 000 měsíčně, tak tuto částku bude mít za 5 let připravenou. Další možností je, že využijeme investice a sílu složeného úročení. Toto dovede odkládání 9 000 měsíčně po dobu 5 let se zhodnocením 6 %.

✓ Rok spoření	✓ Zainvestováno	✓ Historicky vloženo	■ Poplatky	✓ Poplatky celkem	✓ Celkem zapláceno	✓ Výnos	✓ Celkem čistý výnos	✓ Stav na konci
2023	108 000	108 000	0	0	108 000	3 510	3 510	111 510
2024	108 000	216 000	0	0	216 000	10 200,60	13 710,60	229 710,60
2025	108 000	324 000	0	0	324 000	17 292,64	31 003,24	355 003,24
2026	108 000	432 000	0	0	432 000	24 810,19	55 813,43	487 813,43
2027	108 000	540 000	0	0	540 000	32 778,81	88 592,24	628 592,24

2.1.2 Realizace

Karel za 5 let přišel, že chce bydlení řešit. Má díky investici naspořeno 20 % a teď jdeme řešit realizaci. Je zvyklí si odkládat 9 tisíc měsíčně. Když jsem se Karla zeptal, jak dlouho chce úvěr platit, řekl že maximálně 20 let, ať má tento závazek co nejdříve vyřízený.

Když šel Karel do banky zjistit si nabídku, paní mu nabídla úvěr se splátkou 12 589. Karel se mě zeptal, zda to jde udělat levněji. Ukázal jsem mu variantu, kterou by mu zřejmě v žádné bance neukázali. Viz. níže

⁴⁰ <https://www.cnb.cz/cs/cnb-news/tiskove-zpravy/CNB-nove-nastavi-limity-ukazatelu-LTV-DTI-a-DSTI-u-hypotecnich-uveru-zvysi-i-proticyklickou-kapitalovou-rezervu-na-2-/> [23.06.2022]

Standartní splátka je X ta je na 20 let. V první fázi protáhneme dobu splácení na co nejdelší dobu (zpravidla 30 let). Tím získáme nižší částku na splácení a vznikne rozdíl mezi tou původní a nynější splátkou. Tento rozdíl budeme ukládat do investic a tvoříme tak rezervu. Následně v době, kdy to je pro Karla finančně nejvýhodnější může peníze z rezerv využít, na předčasné splacení daného úvěru. Díky tomu úvěr nezaplatí ani za 30, ani za 20 let, ale klidně už za nějakých 17.

Celkové shrnutí uvádím zde, jak daný propočet vypadá.

Celková cena: 2 400 000 Kč

S bankou:

Splátka: 12 589 Kč

Přepatek: 621 000 Kč

Splaceno za: 20 let

Mé řešení:

Splátka: 9 346 Kč (3 200 Kč kumulovat)

Přepatek: 11 000 Kč

Splaceno za: 17 let

Rok	Úrok banka pia.	Zbývá doplatit	KUMULACE	Investováno	Čistý zisk	Přepatek
1	56 756 Kč	2 344 604 Kč	41 472 Kč	38 400 Kč	3 072 Kč	-53 684 Kč
2	55 417 Kč	2 287 869 Kč	86 262 Kč	76 800 Kč	9 462 Kč	-102 711 Kč
3	54 046 Kč	2 229 763 Kč	134 635 Kč	115 200 Kč	19 435 Kč	-146 785 Kč
4	52 642 Kč	2 170 254 Kč	186 877 Kč	153 600 Kč	33 277 Kč	-185 584 Kč
5	51 204 Kč	2 109 306 Kč	243 300 Kč	192 000 Kč	51 300 Kč	-218 766 Kč
6	49 732 Kč	2 046 886 Kč	304 236 Kč	230 400 Kč	73 836 Kč	-245 962 Kč
7	48 223 Kč	1 982 957 Kč	370 047 Kč	268 800 Kč	101 247 Kč	-266 774 Kč
8	46 679 Kč	1 917 483 Kč	441 122 Kč	307 200 Kč	133 922 Kč	-280 777 Kč
9	45 096 Kč	1 850 428 Kč	517 884 Kč	345 600 Kč	172 284 Kč	-287 512 Kč
10	43 476 Kč	1 781 752 Kč	600 787 Kč	384 000 Kč	216 787 Kč	-286 485 Kč
11	41 817 Kč	1 711 417 Kč	690 322 Kč	422 400 Kč	267 922 Kč	-277 167 Kč
12	40 117 Kč	1 639 382 Kč	787 019 Kč	460 800 Kč	326 219 Kč	-258 987 Kč
13	38 377 Kč	1 565 607 Kč	891 453 Kč	499 200 Kč	392 253 Kč	-231 330 Kč
14	36 594 Kč	1 490 048 Kč	1 004 241 Kč	537 600 Kč	466 641 Kč	-193 535 Kč
15	34 768 Kč	1 412 665 Kč	1 126 052 Kč	576 000 Kč	550 052 Kč	-144 892 Kč
16	32 898 Kč	1 333 411 Kč	1 257 609 Kč	614 400 Kč	643 209 Kč	-84 634 Kč
17	30 983 Kč	1 252 242 Kč	1 399 689 Kč	652 800 Kč	746 889 Kč	-11 937 Kč
18	29 022 Kč	1 169 112 Kč	1 553 137 Kč	691 200 Kč	861 937 Kč	74 089 Kč
19	27 013 Kč	1 083 973 Kč	1 718 859 Kč	729 600 Kč	989 259 Kč	174 398 Kč
20	24 956 Kč	996 777 Kč	1 897 840 Kč	768 000 Kč	1 129 840 Kč	290 023 Kč

V důsledku zde vidím největší přidanou hodnotu v tom, že klient má vždy rezervu, do které může sáhnout v případě potřeby a využívat na případně nenadálé výdaje. Proto bych to nazval **bezpečnou hypotékou**. Důležité je nikdy se nevydat z rezerv. Další výhodou tohoto řešení je ušetřených zhruba **600 tisíc**. Jsem bytostně přesvědčen, že dnes by každý bydlení raději řešil semnou než s člověkem v bance. Bohužel tím, že je dnes finanční gramotnost mnohonásobně menší, než jak je tomu v západních zemích, lidé dnes hodně věří

bankám a raději řeší finance zde.

2.1.3 Optimalizace

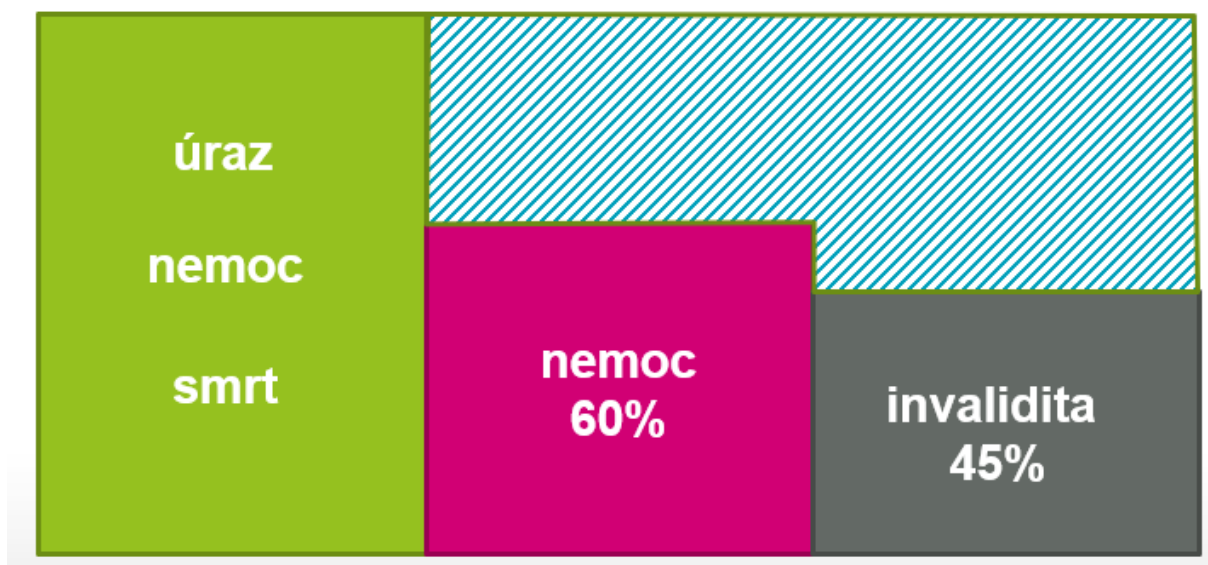
V této fázi řeším hlavně dobu fixace, zastupuji klienty v jednáních s bankou a nastavuji s nimi tvorbu rezerv tak, aby závazek doplatí ideálně dříve a bance přeplatí ideálně méně peněz.

2.2 Zajištění životního standartu

Je pro mě velmi důležité, aby vše, co s klienty naplánuji bylo dosažitelné. Pro to, aby se to povedlo je potřeba ochránit stávající životní standard. Ten je definován příjmem. Karel nastoupil do práce jako záchranář a jeho příjem je 30 000 Kč (čistého).

Karel mi prozradil, že se nikdy nechce dostat do situace, kdy by si musel půjčovat od rodiny nebo známých. Zeptal jsem se ho, co za situace může dnes ovlivnit to, že mu těch 30 tisíc nepřijde. Shodli jsme se, že jsou tam 4 věci co dlouhodobě můžou ovlivnit jeho příjem. Je to vážný úraz, anebo nemoc, dále pak nezaměstnanost a úmrtí. Tím že Karel v 25 letech neměl ještě rodinu, shodli jsme se, že úmrtí není potřeba řešit, protože žádné jiné závazky neměl a že v tuto chvíli není nikdo na jeho příjmu závislý.

Řešil jsem s ním, jak by se o něj postaral stát.

U pracovní neschopnosti je to zhruba 60 % z příjmu u invalidity 45 % (záleží na stupni). Jeho nový standart by byl tedy buď necelých 18 tisíc anebo 13 a půl tisíce. Víme, že při takových příjmech je nemyslitelný myslet na vlastní bydlení a vůbec na zajištění rodiny do budoucna.

Vím, že Karel nevlastní žádné majetky, které by mu v případě nenadálých zdravotních

událostí příjem nahradili nebo doplnili. Proto nejlepší variantou v tuto chvíli je nechat se pojistit. Samozřejmě není cílem být pojištění celou dobu.

Nastavil jsem pojistné částky způsobem, aby se Karel nikdy nedostal do situace, že by si musel půjčovat nebo se nějak omezovat v jeho standartním životě, a tedy tak že:

- Invalidita 1. stupně – 1,2 milionu
- Invalidita 2. a 3. stupně – 2,3 milionu
- Trvalé následky úrazu s progresí – 500 tisíc
- Závažná onemocnění – 360 tisíc
- Pracovní neschopnost – 380 Kč/den

Proč jsem nastavil zrovna tyto částky.

Když Karel bude skrze úraz nebo nemoc dlouhodobě pracovní neschopný, vím dle statistik, že od státu dostane na dávkách zhruba 18 600 Kč⁴¹. Tudíž každý měsíc mu chybí necelých 12 tisíc. Proto tarif na pracovní neschopnost je nastaven na 380 Kč výplaty za každý den, kdy je pracovní neschopný

Pokud by pracovní neschopnost byla způsobena závažnou nemocí nastavil jsem zde částku 360 tisíc korun. Můžeme se bavit o nádorových onemocněních, AIDS, Slepota a podobně. V případě, kdy by k tomu u Karla došlo a byl by na dlouhodobě práce neschopný tento tarif může posloužit k nezbytným výdajům související s léčbou takovéto situace. Taková suma by měla dostačující na první výdaje.

Podobně princip zajišťuje i tarif trvalých následků úrazu. Týká se to například fyzická ztráty, ochrnutí, omezení hybnosti, poškození funkce, deformace či jakéhokoli jiného úrazu co zanechá dlouhodobý trvalý následek. V tomto případě je potřeba prokázat, že daný následek je trvalý a omezuje v určité míře fungování člověka. To přezkoumává lékař, který definuje procentuální výměru daného omezení a na základě toho je stanovena progrese. Jedná se o tarif, jenž je vyplácen okamžitě v momentě, kdy je takovéto omezení potvrzeno. Peníze mohou opět sloužit na náhradu veškerých akutních výdajů, spojené s rekonvalescencí.

Pokud by taková situace trvala déle než rok, je i v zájmu klienta zažádat si o přidělení invalidity. V tento moment nastupuje další tarif. Invalidita se odvíjí od schopnosti pracovat. Průměrný invalidní důchod 3. stupně pro Karla, co by od státu dostal je 18 500 Kč.⁴² Budu se o tom ještě zmiňovat a detailněji to popisovat v další části ale jednoduše v praxi vím, že 1 milion korun v rezervách generuje 5 000 pasivně. Je potřeba tedy ochránit 11 500 každý

⁴¹ <http://www.penize.cz/kalkulacky/nemocenska#nemocenska> [23.06.2022]

⁴² tamtéž

měsíc pro Karla – proto zajištění na částku 3,4 milionu. V případě, že by invalidita byla stanovena pouze na 1. stupeň, tak částka, co dává stát je poloviční, ale v tuto chvíli vím, že i Karel může pracovat. Jedná se zároveň o poměrně drahý tarif, protože invaliditu má přiznanou každý 15 člověk.⁴³

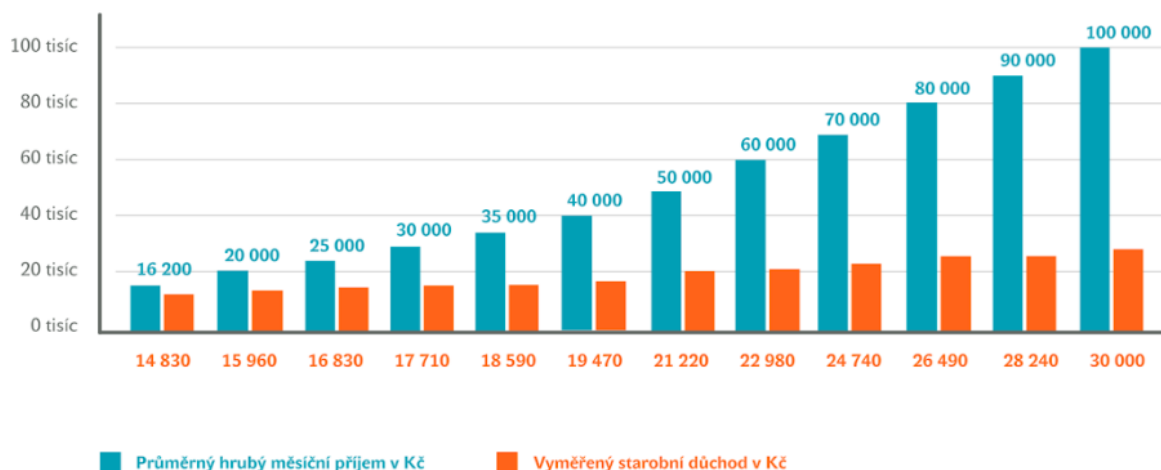
Poslední tarif, který s klienty rozebírám je úmrtí. V Karlově případě to je ovšem zbytečný tarif v tuto chvíli. Je mu 25 let a nemá ještě závazky. Nicméně pokud bude mít Karel někdy rodinu nastavení takového tarifu dělám tak, že na každou osobu v domácnosti, která je odkázána na Karlův příjem dávám 500 tisíc. To znamená, že když Karel plánuje mít rodinu s 3 dětmi a partnerkou výsledná částka na smrt u něj by vycházela na 2 miliony. To by generovalo dlouhodobě 10 tisíc korun měsíčně pasivně + k tomu můžeme připočíst sirotčí důchod a stále poměrně velkou rezervu na nenadálé výdaje.

Poslední věc, a tedy možnou ztrátu zaměstnání nelze řešit formou pojištění. Domluvili jsme se s Karlem na tom, že zřídíme zvlášť spořicí účet, kde bude odklánět 5% z příjmu. Postupně zde budeme budovat finanční rezervu ve výši 3měsíčních příjmů, tedy 90 tisíc. Tyto peníze mohou sloužit na nenadálé výdaje anebo výpadek příjmu z důvodu ztráty zaměstnání. V takovou chvíli totiž Karel bude mít minimálně 3 měsíce prostor najít si novou práci.

Takovéto zajištění vychází zhruba okolo 5–10 % z příjmu. U Karla se pohybujeme spíše okolo hranice 1 500 korun. Rozhodujícími faktory jsou hlavně věk a rizikovost povolání.

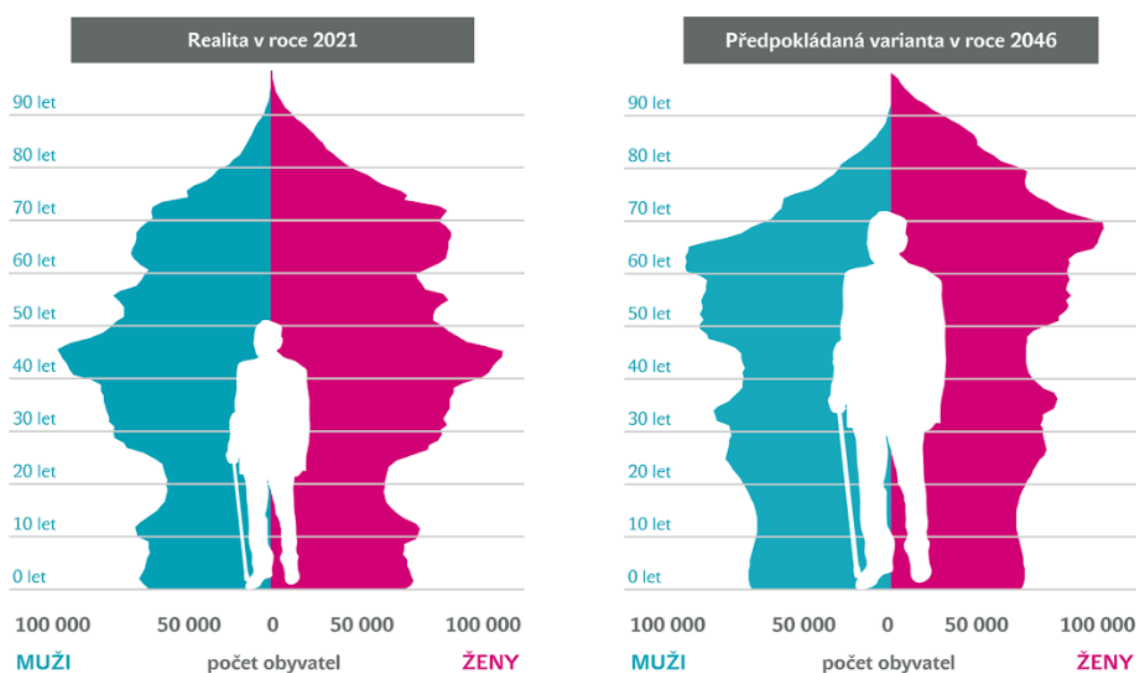
2.3 Renta

Další oblast, co chtěl Karel řešit je oblast penzí a důchodů. Dneska víme, že standartní doba, kdy stát umožní Karlovi jít do důchodu je 65 let. Tady se řídím jednoduchým pravidlem 40-40-40. Karel Pracuje zhruba 40 let, 40 hodin týdně, aby následně dostal od státu 40 % z jeho příjmu jako důchod. V praxi podle výpočtu to vychází, že kdyby šel Karel do důchodu dneska od státu by dostal zhruba 18 a půl tisíce. Viz. obrázek níže.

Příklad: orientačně počítáno pro muže, ročník narození 1955, 2 děti, právě odcházejícího do penze za předpokladu 45 let doby sociálního pojištění a uvedeného průměrného příjmu.

V první části mojí práce jsem popisoval penzijní systém, na čem je založen a zároveň i jakým systémem funguje (PAYG). Když systém vznikl za dob Otto von Bismarcka

Pokud tímto stylem bude demografický vývoj pokračovat, tak za zhruba 20 let se předpokládá, že poměr pracujících a důchodců bude 1:1. Jedná se o předpoklad, ale štěstí přeje připraveným. Proto se Karel nechce spoléhat na stát, ale chce se na to připravit sám. Karel si představuje, že by chtěl mít svoji rentu minimálně ve stejné výši, jako dnes vydělává a tedy alespoň 30 tisíc korun.

Dnes z praxe vím, že pokud chci Karlovi zajistit 30 tisíc korun měsíčně v budoucnu, musím mu vytvořit majetek ve výši minimálně 6 milionů korun. Jedná se o jednoduchý výpočet.

$1\ 000\ 000 \times 0,06 = 60\ 000$ – Jeden milion korun zainvestovaných na finančním trhu nám v průměru generuje 6% zhodnocení ročně, tedy 60 000 korun jen na úrocích.

$60\ 000/12 = 5\ 000$ – Těchto 60 tisíc vydělíme počtem měsíců a dostaneme 5 000 korun ročně. Tedy při investici 6 milionů dostaneme 360 000 ročně na úrocích, to znamená 30 tisíc

měsíčně.

Výpočet je orientační, ale dostat se na zhodnocení 6 % v průměru není problém díky nástrojům na finančním trhu.

Karel ovšem nechce pracovat až do 65 let, tak jak mu stát dnes ukládá, ale chtěl by jít do důchodu již v 60 letech. Základní předpoklad je využít složeného úročení, jinak majetek ve výši 6 milionů Karel nemá šanci vytvořit.

Zároveň Karel říkal, že mu zaměstnavatel přispívá na DPS stejnou částku, jakou on bude dávat. Vypočítal jsem tedy, že když Karel bude dávat příspěvek 1 000 korun měsíčně + k tomu 1 000 korun od zaměstnavatele v 65 letech bude mít naspořeno na DPS zhruba 3 200 000 korun.⁴⁴

Jelikož jsou peníze na DPS „zamčené“ (lze vybrat, ale přijdu o státní příspěvek, daním příspěvek zaměstnavatele), je rozumné portfolio diverzifikovat i v rámci investic v podílových fondech. Při pravidelné investici 1 500 korun a zhodnocení okolo 9 % bude mít Karel připraveno v 60 letech na rentu 4 miliony. To znamená, že se do renty dostane ještě 2 roky dříve. V tomto případě je výhoda větší likvidity prostředků a flexibility v rámci pohybu prostředků mezi různými podílovými fondy. Tudiž, kdyby byla potřeba v průběhu života tyto prostředky využít pro jiné účely, lze do investic vstoupit a vybrat. Následně stačí pouze upravit platbu a stále renty v 60 můžeme dostáhnout bez větších komplikací

Tohoto celého dosáhneme odkláněním 2 500 měsíčně na DPS a Investic.

Závěr

Cílem této práce bylo podat ucelený náhled na základní oblasti finančního trhu, které řeší, nebo by měla řešit retailová klientela. Ukázat důležitost řešit tyto oblasti a přidanou hodnotu, získanou při spolupráci s finančníkem.

Při psaní této práce jsem vycházel především ze svých osobních zkušeností a znalostí, které jsem za poslední dva roky na tomto trhu nasbíral na školeních, vzdělávacích akcích a samozřejmě i při práci s klienty. Pro jasnost a srozumitelnost jsem se v první části práce věnoval pouze popisu jednotlivých produktů a obecnými informacemi o jejich původu, distribuce a druzích. V další části jsem pak na ukázce z praxe vysvětlil, jak taková spolupráce může fungovat. V první řadě tedy jde o definování cíle, následně určení reality a dále stanovení cesty. V tomto případě, by se tato spolupráce mohla přirovnat i ke spolupráci trenéra v posilovně a klienta. Jen v mém případě jsem řešili finance.

⁴⁴ <https://www.rentea.cz/kalkulacka/> [24.06.2022]

V dnešní době vnímám, že i přes velmi sofistikované vzdělání a kvalitu služby, kterou poskytují nadále lidé nevnímají tento obor moc dobře. Je to určitě i rozdíl v době existence takového oboru na našem území. Když to porovnáme se západními zeměmi, kde tato služba může mít klidně i 100letou tradicí, tak ten rozdíl jde určitě znát. Dnes, když lidé jdou řešit finance tak jdou nejčastěji do banky. Nicméně bohužel vnímám, že banky jsou pouze prostředky k přímé distribuci produktů a už se tolik neřeší, jakou přidanou hodnotu to má pro klienta, nebo co si klient chce splnit. Spíš cítím, že cíl banky je realizovat zisk na úkor klienta.

Můj cíl je přesně opačný. Princip spolupráce stavím na bohatnutí společně s klientem. Když vybuduji v mém klientském kmeni milionáře, sám se jedním spíše stanu, než když budu klienty zadlužovat.

V práci jsem se proto zaměřil na to, jak kvalitně plánovat důležité oblasti života lidí. Řešil jsem, že je nezbytné se na tyto události v životě připravit a případně následky toho, když se člověk nepřipraví. Toto celé ale začíná už v dětství. Díky mým zkušenostem vnímám, že problémem je neznalost lidí základních finančních principů a návyků. Je tedy potřeba začít více vzdělávat další generace o tom, jak fungují peníze. Tato absence může do budoucna být rozhodující o tom, jak obecně jako národ budeme prosperovat. Jedním z příkladů toho, v jak špatné situaci se nacházíme jsou výroční zprávy ČNB. Když se podíváme, na čem dneska banky vydělávají jsou to především úvěry.⁴⁵ Trend společnosti je tedy opačný, nejdřív si užívat a pak situace řešit. To můžeme vztáhnout i na situaci s ohledem k zdraví. Lidé spíše než příčiny a prevenci, řeší až samotné důsledky. V praktické části práce je ukázáno, co člověk získá tím, že bude správně zacházet s financemi.

Záměr, ke němuž bakalářská práce směřovala se dle mého podařilo dosáhnout. Věřím, že tato práce může být prospěšná naprosto každému jako ukázka, jak lze s financemi správně pracovat a k čemu může takové fungování vést do budoucna. Také je v práci ukázáno, jak mít základní přehled v jednotlivých odvětvích na finančním trhu.

⁴⁵https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/o_cnb/.galleries/hospodareni/vyrocní_zpravy/download/vyrocní_zprava_2021.pdf [25.06.2022]

Seznam použité literatury

monografie:

- 1) KOCIÁNOVÁ, Helena. Finanční gramotnost v kostce, aneb, Co Vás neměl kdo naučit. Olomouc: ANAG, 2012. ISBN 978-80-7263-767-6.
- 2) REJNUŠ, Oldřich. Finanční trhy: učebnice s programem na generování cvičných testů. Praha: Grada Publishing, 2016. ISBN 978-80-247-5871-8.
- 3) REJNUŠ, Oldřich. Finanční trhy. 4., aktualiz. a rozš. Vyd. Praha: Grada, 2014. Partners. ISBN 978-80-247-3671-6.
- 4) JANDA, Josef. Zajištění na stáří: jak se co nejlépe připravit na podzim života. Praha: Grada, 2012. Finance pro každého. ISBN 978-80-247-4400-1.
- 5) VOŽENÍLEK, Václav a Alexander CHLAŇ. Pojišťovnictví. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2003. ISBN 80-7194-564-1. s. 132
- 6) FILIP, Miloš a Roman POSPÍŠIL. Investiční poradenství: Co s tou penzí. Praha: Institut pro finanční poradenství, 2013. ISBN 978-80-905457-0-0.

Zákony:

- 1) Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
- 2) Zákon č. 170/2018 Sb., o distribuci pojištění a zajištění, ve znění pozdějších předpisů
- 3) Zákon č. 256/2004 Sb., Zákon o podnikání na kapitálovém trhu
- 4) Zákon č. 427/2011 Sb., zákon o doplňkovém penzijním spoření

Elektronické zdroje:

- 1) Inflace, spotřebitelské ceny [online]. czso.cz [cit. 9.4.2022] Dostupné na <https://www.czso.cz/csu/czso/inflace_spotrebiteleske_ceny/>.
- 2) Fincentrum Hypoindex září 2021: Růst sazeb zrychluje, objemy za hranicí 300 miliard [online]. kurzy.cz [cit. 23.06.2022] Dostupné na <https://www.kurzy.cz/zpravy/614793-fincentrum-hypoindex-zari-2021-rust-sazeb-zrychluje-objemy-za-hranici-300-miliard/>.
- 3) ČNB nově nastaví limity ukazatelů LTV, DTI a DSTI u hypotečních úvěrů, zvýší i proticyklickou kapitálovou rezervu na 2 % [online]. cnb.cz [cit. 23.06.2022] Dostupné na <<https://www.cnb.cz/cs/cnb-news/tiskove-zpravy/CNB-nove-nastavi-limity->

ukazatelu-LTV-DTI-a-DSTI-u-hypotecnich-uveru-zvysi-i-proticyklickou-kapitalovou-rezervu-na-2-/>.

- 4) <https://www.czso.cz/> [23.06.2022] - zjistit
- 5) Kalkulačka nemocenské [online]. peníze.cz [cit. 23.06.2022] Dostupné na <<http://www.penize.cz/kalkulacky/nemocenska#nemocenska/>>.
- 6) Výroční zpráva [online]. cnb.cz [cit. 23.06.2022] Dostupné na <https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/o_cnb/.galleries/hospodareni/vyrocní_zpravy/download/vyrocní_zprava_2021.pdf>.
- 7) Historie podílových fondů | Největší web o osobních financích na českém internetu [online]. Peníze.cz, [cit. 10.04.2022]. Dostupné na <<https://www.penize.cz/15930-historie-podilovych-fondu/>>.
- 8) Právní úprava | Kancelář finančního arbitra. [online]. finarbitr.cz, [cit. 09.04.2022]. Dostupné na <<https://finarbitr.cz/cs/oblasti/investice/pravni-uprava.html>>.
- 9) Kolektivní investování - Finanční vzdělávání. Úvod - Finanční vzdělávání [online]. financnivzdelani.cz, [cit. 21.06.2022]. Dostupné na <<https://www.financnivzdelavani.cz/svet-financi/investovani-a-financni-trhy/investicni-produkty-a-sluzby/kolektivni-investovani>>.
- 10) Regulace a dohled v oblasti penzijních společností a fondů - Česká národní banka. [online]. cnb.cz, [cit. 02.06.2022]. Dostupné na <<https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/vykon-dohledu/postaveni-dohledu/regulace-a-dohled-v-oblasti-penzijnich-spolecnosti-a-fondu/>>.
- 11) Penzijní připojištění (III. pilíř) | Největší web o osobních financích na českém internetu [online]. peníze.cz [cit. 13.06.2022]. Dostupné na <<https://www.penize.cz/penzijni-pripojisti>>.
- 12) Finanční portál: Druhy penzí penzijního spoření - Platební účty a služby - Měsíc.cz - váš průvodce finančním světem [online]. mesec.cz [cit. 13.06.2022]. Dostupné na <<https://www.mesec.cz/financni-portal/ucty/druhy-penzi-penzijniho-sporeni/>>.
- 13) Základní informace - Česká správa sociálního zabezpečení - otevřená data. Základní informace - Česká správa sociálního zabezpečení - otevřená data [online]. cssz.cz [cit. 23.06.2022]. Dostupné na <<https://data.cssz.cz/web/otevrena-data/graf-pocet-vyplacenyh- Duchodu-v-ceske-repunlice/>>.S
- 14) Kalkulačka doplňkového penzijního spoření - Rentea. Rentea - Budoucnost si volíme teď [online]. rentea.cz [cit. 24.06.2022]. Dostupné na <<https://www.rentea.cz/kalkulacka/>>.

Přílohy

Příloha č. 1

- Výčet vyhlášek upravujících distribuci penzijních produktů na území ČR

Výčet vyhlášek upravujících distribuci penzijních produktů na území ČR

- Vyhláška č. 115/2022 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o panevropském osobním penzijním produktu a kterou se mění související vyhlášky o odborné způsobilosti, včetně jejího odůvodnění
- Vyhláška č. 476/2017 Sb., kterou se mění některé vyhlášky v souvislosti s ukončením důchodového spoření, včetně jejího
- Vyhláška č. 518/2020 Sb., o předkládání informací zprostředkovateli finančních služeb České národní bance a odůvodnění
- Vyhláška č. 199/2020 Sb., o žádostech podle zákona o doplňkovém penzijním spoření, včetně jejího odůvodnění
- Vyhláška č. 474/2013 Sb., o odměně likvidátora, nuceného správce a insolvenčního správce některých poskytovatelů služeb na kapitálovém trhu a o náhradě jejich hotových výdajů, včetně jejího odůvodnění a úplného znění
- Vyhláška č. 425/2012 Sb., o předkládání informací penzijní společností České národní bance
- Vyhláška č. 404/2020 Sb., kterou se mění vyhláška č. 425/2012 Sb., o předkládání informací penzijní společnosti České národní bance, ve znění vyhlášky č. 476/2017 Sb.
- Nářízení vlády č. 361/2012 Sb., o sdělení klíčových informací pro účastníky doplňkového penzijního spoření a důchodového spoření
- Vyhláška č. 341/2012 Sb., o rozsahu činností depozitáře důchodového fondu a depozitáře účastnického fondu, včetně jejího odůvodnění a úplného znění
- Vyhláška č. 215/2012 Sb., o odborné způsobilosti pro distribuci některých produktů na finančním trhu, včetně jejího odůvodnění a úplného znění
- Vyhláška č. 117/2012 Sb., o podrobnější úpravě činnosti penzijní společnosti, důchodového fondu a účastnického fondu, včetně jejího odůvodnění a úplného znění
- vyhláška č. 145/2014 Sb., kterou se mění vyhláška č. 117/2012 Sb., o podrobnější úpravě činnosti penzijní společnosti, důchodového fondu a účastnického fondu včetně odůvodnění a úplného znění přílohy č. 3 vyhlášky č. 117/2012 Sb.
- Vyhláška č. 57/2012 Sb., o minimálních náležitostech statutu účastnického fondu a důchodového fondu, včetně jejího odůvodnění a úplného znění.

Shrnutí

Bakalářská práce se zabývá distribucí finančních produktů pro retailové klienty. Pro potřeby této práce jsem se zaměřil na hlavní 3 kategorie, které klienti nejčastěji využívají. Cílem práce je podat ucelený pohled na dané produkty. Především na jejich právní zakotvení. Dále pak na vývoj na českém území. Uvedení požadavků na fyzické osoby zabývající se distribucí těchto produktů a základní rozdělení dle druhů těchto produktů. Práce je rozdělena do 2 hlavních kapitol. První část se zabývá teoretickým vymezení těchto nástrojů. V druhé části demonstрую praktické využití těchto produktů a možnost využít v praxi. Cílem druhé části je ukázat sílu a možnosti v synergii těchto nástrojů. Zároveň v této práci komparuji rozdíl mezi současným vnímáním těchto služeb a nástrojů. Jaký k tomu má postoj retailová klientela a v čem vidím i potenciál komplexnosti řešení financí s jedním člověkem a nikoli s někým z banky.

Summary

The bachelor thesis deals with the distribution of financial derivatives for retail clients. For the needs of this work, I focused on the main 3 categories that clients are the most used to. The goal of the work is to give a solid view of the products. Especially on their legal basis. Then on the historical development in the Czech republic, the requirements for individual distribution of these products and the basic division according to the types of these products. The work is divided into 2 main chapters. The first part deals with the theoretical definition of these tools. In the second part I demonstrate the practical use of these products and the possibilities of using them in practice. The purpose of the second part is to show the strength and possibilities in the synergy of these tools, when they work together. At the same time, in this work I compare the difference between the current point of view on these services and tools in my Czech. What is the opinion of the retail clientele on this services and what potential I see in complexity of financial services to the future versus current state of distribution in Czech.

Klíčová slova

Finanční trh, finanční služby distribuce, pojištění, investice, penze, komparace

Key Word

Financial marker, financial services, distribution, insurance, investment, pension, comparation